

KOREYS TILINI O'QITISHNING ANANAVIY USULLARI

Mirzayev Shukurullo Abduqodir o'g'li

Samarqand davlat chet tillar instituti

Koreys filologiyasi kafedrası o'qituvchisi

+99899-082-94-52. **e-mail:** shukurullo5599@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14836348>

Annotatsiya. *Til o'rganishda metodlarini yaxshi o'zlashtirish chet tillarini samarali o'rganishning muhim elementlaridan biridir. Bu maqolamiz orqali koreys tilini chet tili sifatida o'qitilishning ilk bosqichlarida foydalanilgan o'qitishning ananaviy metodlari haqida izlanish olib bordik.*

Kalit so'zlar: *Prinsip, tamoyil, G. Palmer, R.Lado, metod, Og'zaki usullar, Vizual usullar, Amaliy usullar.*

Koreys tilini o'qitish tarixi uzoq yillarga borib taqaladi. Lekin aynan XX asrga kelib koreys tilini samarali o'qitish maqsadida turli xil ta'lim uslublari va prinsiplardan foydalanish joriy qilindi. Chet tilini o'qitishda til o'qitish metodlari, uslub va usullari, prinsiplari naqadar muhim ekanligi o'z isbotini topib kelmoqda. Bu bo'limda koreys tilini o'qitishda foydalanilgan uslub va metodlar, prinsiplar haqida so'z boradi. Prinsip so'zi lotin "Principium" so'zidan olingan bo'lib "tamoyil", "asos", "boshlanish" degan ma'noni anglatadi. Demak, ko'pchilik olimlar o'rganish tamoyillarini yetakchi g'oyalar, ta'lim jarayonini tashkil etish va amalga oshirishning asosiy qoidalari deb tushunadilar.

O'qitish tamoyillarining uslubiy ahamiyati - ular dars samaradorligini, ularning tarbiyaviy vazifalarini oldindan belgilab berishi bilan belgilanadi. Olimlarning ushbu muammoga qiziqish sababini ham aynan shunda. O'rganish tamoyillarini asoslashga birinchi urinishlardan biri ingliz olimi G. Palmer tomonidan "Til o'rganish tamoyillari" (London 1926) asarida qilingan. U o'rganishning eng muhim tamoyillari qatoriga quyidagilar kiradi: yangi ko'nikmalarni shakllantirish, qiziqishni ta'minlash, qo'llab-quvvatlash va allaqachon shakllangan metodlardan foydalanish. O'qitish tamoyillari muammosi haqida nemis olimi O. Germenauning tadqiqot obyekti bo'lgan "Rus tilini o'qitish metodikasi", Berlin, 1955; Amerikalik filolog R.Lado "Chet tillarini o'qitish" Scientific Approach, New York, 1964. kabi asarlar yozishgan. Shuni takidlash kerakki, yuqoridagi mualliflar tomonidan taklif qilingan o'rganish tamoyillari o'rganish tamoyillarining mohiyatini aks ettirmaydi.

Ular chet tillarini o'qitish metodikasi, usullari bilan bog'langan. M. V. Lyaxovitskiy bu xususiyat haqida gapiradi. O.Germanau o'zining tamoyillar tizimida "tilning o'ziga xosligi uni o'qitish usullari ko'proq seziladi" deb takidlatdi.

Koreys tilini o'qitishning ta'lim, tarbiyaviy, rivojlantiruvchi maqsadlarini amalga oshirishda o'qitish tamoyillari bilan bir qatorda o'qitish metodikasi va uslublari ham hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu bilan birga, didaktikada ham, xususan, o'quv fanlarini o'qitish metodida ham "usul" tushunchasini aniqlashga, o'qitish usullarini tasniflashda yagona yondashuv mavjud emas.

Usul - deganda "bilim tizimiga kirish usuli", "darsni o'qitishning asosiy shakli", "Kognitiv kuchlarni rivojlantirish uchun o'qituvchi tomonidan bilim, ko'nikma va malakalarni o'rgatish va talabalar tomonidan o'zlashtirish va o'zlashtirish usullari" kabi tariflar berish mumkin.

Metodning umume'tirof etilgan ta'rifi uning asl ma'nosi bilan bog'liq: "metod" (yunoncha: metodos - tadqiqot yoki bilim yo'li, nazariya, o'rgatish - voqelikni amaliy yoki nazariy rivojlantirish usullari yoki operatsiyalari majmuyi). Demak, "ta'lim usullari o'qituvchi va o'quvchilarning ta'lim muammolarini hal qilishga qaratilgan o'zaro bog'liq faoliyatining tartiblangan usullari" deb ta'riflanadi: har bir metod murakkab tuzilishga ega bo'lib, ta'lim maqsadlari va o'quv jarayonining qonuniyatlari bilan belgilanadi".

Til o'qitish turi va tabiatiga ko'ra o'qitish usullari quyidagilarga bo'linadi: an'anaviy va zamonaviy (innovatsion) metodlar. Biz til o'qitishning an'anaviy metodlariga quyidagilari sanashimiz mumkin:

1. Og'zaki usullar (hikoya, suhbat, tushuntirish va ma'ruza);
2. Vizual usullar (rasmlarni ko'rsatish, yozuvni tinglash, kino tomosha qilish);
3. Amaliy usullar (kitob bilan ishlash, asosan modelga ko'ra turli xil mashqlar bajarish).

An'anaviy o'qitish uslub va usullarini amaliyotga tadbiq etish jarayonida o'quvchilarning faolligi passiv xarakterga ega bo'lib, savollarga javob berish, tayyor dialoglardan foydalanish, namuna va modellar asosida mashq va topshiriqlarni bajarish tarzida bo'ladi. Shu bilan birga, koreys tilini o'rganish, boshqa har qanday til kabi, o'rganishga kommunikativ-faol yondashuvni talab qiladi, unda til nutq faoliyati turlarini o'zlashtirish, ularga bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uchun o'rganiladi. muloqotda kommunikatsiyalarning muayyan rollarini bajaradi.

Bu yondashuv tayyor bilimlarni o'zlashtirishga yo'naltirilgan, takror ishlab chiqaruvchi faoliyatga asoslangan an'anaviy umumiy ta'lim paradigmasidan voz kechishni talab qiladi; innovatsion ta'limga o'tish, o'qitishning zamonaviy uslub va uslublardan foydalanish, koreys

tilini o'qitish amaliyotiga innovatsiyalarni joriy etish zarur, bunda nutqiy muloqot o'z-o'zini ifoda etishga asoslangan ijodiy, shaxsiy motivatsiyali o'quv jarayoniga aylanadi.

Demak, chet tillarini o'qitishning zamonaviy uslub va uslublari nazariyasi yuqori darajadagi kommunikativ motivatsiyani yaratish, talabalarning ijodiy mustaqilligini oshirish va ularda yuksak ma'naviy madaniyatni shakllantirish zarurligini hisobga olgan holda yaratilgan.

Chet tillarni, jumladan, koreys tilini o'qitish tajribasi o'quvchilarning mustaqilligi, bilim, fikr almashish, faol o'rganishga asoslangan o'qitish uslub va usullaridan foydalanish maqsadga muvofiq, degan xulosaga kelish imkonini beradi. Bunday o'qitish uslub va usullariga quyidagilar kiradi: muammoli, tadqiqot, qisman qidiruv usullari, shuningdek, interfaol o'qitish usullarining turlari - munozara, aqliy hujum (aqliy hujum), biznes va rolli o'yinlar, sinxronlashlar, klasterlar, loyiha metodologiyasi.

Ushbu o'qitish usullari psixologik-pedagogik adabiyotlarda etarlicha to'liq yoritilganligi sababli, biz faqat koreys tilini o'qitish nuqtai nazaridan eng muhim bo'lgan o'qitish usullarini ko'rib chiqamiz. O'qitishning eng muhim uslub va uslublari tahliliga o'tishdan oldin shuni ta'kidlab o'tmoqchimanki, koreys tilini o'qitish jarayonida an'anaviy va innovatsion o'qitish usullarini birgalikda qo'llash zarur.

Koreys tilini o'qitish amaliyotida asosiy usul bu - amaliy mashqlardir. Mashq o'qitish usuli sifatida til qoliplarini, grammatik qoidalar va shakllarni tushunish, nutq tuzilmalarini o'zlashtirish bilan bog'liq mantiqiy tashkil etilgan o'rganishdir. Koreys tili darslarida o'quvchilar turli yozma va og'zaki mashqlarni bajaradilar.

Koreys tilini o'qitish amaliyotida yetakchi o'rinni tayyor dialoglar, namunalar, nutq stereotiplari rejimidagi mashqlar egallaydi, ushbu berilgan namunalar asosida talabalar mustaqil nutq konstruktsiyalari, dialoglar, monologlar qurishga taklif qilinadi. Koreys tili darsliklarida taklif etilgan mashqlarning salmoqli qismi grammatik qoidalar va shakllarni tushunish va mustahkamlash bilan bog'liq mashqlardir. Masalan, fe'lning hollari, zamon shakllarini birlashtirish uchun tayyor namunalar, kalit so'zlar va boshqalar asosida jumlarlar tuzish taklif etiladi.

Shu bilan birga, namunalar, modellar asosida mashq bajarish bilan bir qatorda og'zaki nutqning dialogik shaklini emas, balki monologik, polilogikni ham turli yozma topshiriqlar bilan uyg'unlashtirib mustahkamlovchi mashqni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Masalan; so'zlar, gaplar qo'shish bilan bog'liq mashq; mos yozuvlar signallari yordamida; xatolarni tuzatish, grammatik shakllarni o'zgartirish, koreys tilidan o'zbek tiliga va aksincha, o'zbek tilidan koreys tiliga tarjima qilish bilan va boshqalar.

Shunday qilib, “Maktabda” matnini o‘qish bilan bog‘liq holda siz quyidagi mashqlarni bajarishingiz mumkin: a) gapni muhokama qilish va yakunlash uchun: o‘qituvchi gapni boshlaydi, o‘quvchilar esa uni tugatadi va daftarga yozadilar: _____ 에 시작합니다.

2. 각 수업이 끝날 때마다 _____ 있습니다.

3. 대학교 수업이 _____ 에 끝납니다.

1. 대학교 수업이

Bundan tashqari raqamlarni o‘rganish bilan bog‘liq holda o‘quvchilarga turli mashqlarni taklif qilish mumkin. Masalan, mos yozuvlar signal so‘zlar bilan mashq qilish. Sanalar mos yozuvlar signallari sifatida ishlatilishi mumkin. Shunday qilib, siz bunday vazifani taklif qilishingiz, ushbu sanalar qanday voqealar bilan bog‘liqligini aniqlashingiz va sanalardan biri bilan bog‘liq qisqa monolog yaratishingiz mumkin:

1. 구월 일 일 _____.

2. 시월 일 일 _____.

3. 삼월 이십일 일 _____.

4. 천삼백삼십육 년 _____.

Bundan tashqari ko‘plab o‘qituvchilar talabalarga o‘zlarining oila azolarining yoki yaqin do‘stlarining tug‘ilgan yillari va sanalarini yozib misollar tuzishni taklif qilishadi. O‘qituvchi talabalarda so‘zlashuv kompetensiyasini rivojlantirish maqsadida boshqa mashqlar turlaridan ham foydalanishi mumkin:

1. o‘qituvchi tomonidan taklif qilingan fe‘llar bilan gaplar o‘ylab topish: 읽다, 공부하다, 배우다 va hokazo.

2. “내 친구”, “내 고향” va hokazo mavzularda monolog tuzish, so‘ngra fe‘l shakllarini o‘qish va ajratib ko‘rsatish;

3. fe‘lning zamon shakllarini o‘zgartirish mashqlari. Masalan, o‘tgan, hozirgi zamondagi kelasi zamon fe‘llari:

a) 읽었어요, 일했어요

b) 읽어요, 일해요

d) 읽겠어요, 일하겠어요

Darsliklardagi matnlarning aksariyati dialogik shaklda berilganligi sababli o'quvchilarning yuqoridagi kabi monolog nutqi ko'nikma va malakalarini shakllantiruvchi topshiriqlar berish juda foydali. Shunday qilib, "이것은 얼마입니까?" Dialogini o'qish bilan bog'liq holda, siz ushbu dialogdan foydalanib, talabalarni xaridlari haqida gapirishga taklif qilishingiz mumkin (3-4 jumla shaklida). Bolalar hech qanday qiyinchiliksiz “내 첫째 쇼핑” mavzusida monolog tuzadilar. Ba'zi hollarda kichik tadqiqot vazifalari taklif qilinishi mumkin: mashqda yoki alohida jumlalarda xatolarni topish va tuzatish kabi.

Misol uchun:

1. 무궁화 – 한국의 천통 꽃
2. 명사의 특징

Yuqoridagi mashqlarni bajarish jarayonida o'quvchilarning koreys tili tizimi, til birliklarining vazifalari va qo'llanilishi, grammatik shakl va kategoriyalar, koreya madaniyati haqidagi bilimlari mustahkamlanadi.

Shu bilan birga, koreys tilini muloqot vositasi sifatida o'rgatish “nafaqat til vositalari va nutq ko'nikmalari va malakalarini o'rgatish, balki maqsadli tilda muloqot ko'nikmalarini o'rgatish”ni ham o'z ichiga olishi kerak, chunki koreys tilini, shu jumladan, koreys tilini o'rganishning yakuniy maqsadi. kommunikativ-faol yondashuvni hosil qilishdir.

REFERENCES

1. Jalolov J. “Chet tilini o'qitish metodikasi” darslik. Toshkent: O'qituvchi, 2012. – 432b
2. Vohidov A., Mirzaxmedova H. “Sharqshunoslikka kirish” o'quv qo'llanma. Toshkent 2020. - 109 b.
3. Андреева А. И., Гозалова М. Р., Лосева Е. С. Возможности «интегрированного образования» в российской системе высшего образования // Европейский журнал социальных наук. 2016. № 3. С. 210-216.
4. Бедрина В.В., Петрова Е.И., Тарасова Е.Ю., Смирнова Н.А. Ролевые игры как фактор формирования общекультурных и профессиональных компетенций // Электронный научно-методический журнал ОмГАУ (электронный журнал). 2015 год. № 2 (2). Страницы 94-103.
5. Хван Людмила Борисовна, Ким Виктория Никифоровна, Ким Елена Валерьевна, Эм Антонина Павловна. Методика преподавания корейского языка. Учебное пособие по дисциплине Ташкент. 2009. стр.87
6. 박갑수 (2020), 한국어 교육의 과제와 전망 24호
7. <https://koreascience.or.kr/article/CFKO201712470015071>.
8. <https://www.riss.kr/>